

kuva: Keijo Penttinen

Hankasalmen seurakunta

Talousarvio 2024

Toiminta- ja taloussuunnitelma 2024–2026

Sisällys

I	Yleisperustelut.....	2
	Yleiskatsaus.....	4
1.1	Yleinen talouden kehitys	4
1.2	Seurakuntatalouksien talouden kehitys	5
1.3	Seurakunnan toiminnan ja talouden katsaus	9
1.4	Arvio tulevasta kehityksestä	12
1.5	Seurakunnan painopistealueet vuonna 2024.....	13
1.6	Henkilöstö.....	14
1.7	Talousarvion rakenne	16
1.8	Talousarvion sitovuus	17
II	Käyttötalousosa	17
1.1	Hallinto (pl 1)	18
1.2	Seurakunnallinen toiminta (pl 2).....	21
1.3	Hautaustoimi (pl 4)	33
III	Tuloslaskelmaosa	39
IV	Investointiosa	41
V	Rahoitusosa.....	41
VI	Hautainhoitorahasto	42

I Yleisperustelut

Kirkkoherran yleiskatsaus seurakunnan tilasta

Kirjoitan tätä tekstiä tilanteessa, jossa toimin kahdeksantoista päivää Hankasalmen seurakunnan palveluksessa. Näkemykseni Hankasalmen seurakunnan toiminnasta ja taloudellisesta tilanteesta pohjautuvat lyhyessä ajassa saatuihin vaikutelmiin sekä useisiin keskusteluihin työntekijöiden ja luottamuselinten jäsenten kanssa. Olen kolmas seurakunnassa tämän vuoden aikana toiminut kirkkoherra. Seurakuntaa on syvästi kosketanut ja järkyttänyt vastavalitun kirkkoherran yllättävä poismeno. Hänen työnsä ja kädenjälkensä Hankasalmella jäi valitettavasti lyhyeksi.

Hankasalmen seurakunnan vahvuus ovat ammattitaitoiset työntekijät. He ovat vahvasti sitoutuneet työhönsä ja tekevät sitä antaumuksella. Olen tullut vt. kirkkoherraksi haastavaan tilanteeseen, työntekijöiden minuun kohdistama vastaanotto on ollut lämmin ja tukeva – olen päässyt nopeasti ns. kärrylle keskeisimmistä asioista. Nyt ja tulevaisuudessa seurakuntien, myös Hankasalmen seurakunnan, haasteena on ammattitaitoisten työntekijöiden saaminen. Työntekijöistä kilpaillaan muiden seurakuntien sekä muun julkisen sektorin kanssa. Kirkollisessa kentässä on tunnistettavissa pienet hakijamäärät avoinna oleviin virkoihin, välillä ei ole yhtään hakijaa. Seurakunnalla pitää olla työntekijöihin nähden sekä veto- että pitovoimaa. Olemassa olevan työntekijäjoukon työhyvinvoinnista on siis pystyttävä huolehtimaan. Pienissä seurakunnissa työntekijöiden määrä on rajallinen ja siten henkilöstöriskien hallinta on haasteellisempaa. Kun joku on poissa, miten hänen työnsä hoidetaan. Lähtökohtana ei voi jatkuvasti olla työyhteisön sisäinen tuuraaminen, koska pitkällä aikavälillä se lisää usein tunnistamattoman kuorman työhyvinvointiin. Työhyvinvoinnissa on myös keskeistä sopiva työmäärä suhteessa käytettävään työresurssiin, ei liian vähän eikä liian paljon. Hankasalmen seurakunnassa on hyvällä tavalla onnistuttu muokkaamaan tehtävänkuvia suhteessa toimintaympäristön muutoksiin. Työtä tarkastellaan entistä enemmän muulla tavoin kuin työalapohjaisesti.

Työntekijöiden rinnalla toimii runsas vapaaehtoisten joukko. Suuri kiitos heidän panoksestaan! Ilman heitä Hankasalmen seurakunta ei olisi toiminnaltaan näin rikas. Samalla yhteisenä ja jatkuvana kehityskohteenä on vapaaehtoistyön kehittäminen ja sen merkityksen entistä syvällisempi ymmärtäminen.

Seurakuntien talous kiristyy ja se näkyy myös Hankasalmella. Tärkeää ja oleellista on muistaa, että seurakunnan perustehtävä on kirjoitettu kaste- ja lähetyskäskyyn. Seurakunnalla on hyvin vähän lakisääteisiä tehtäviä toisin kuin esim. kunnalla. Seurakunnan toimintaa ja tulevaisuutta pitää aina tarkastella perustehtävästä käsin. Miten me pystymme parhaalla mahdollisella tavalla julistamaan sanomaa Jumalan rakkaudesta ja osoittamaan rakkautta lähimmäiselle? Hallinnollisten rakenteiden tärkein tehtävä on tukea perustehtävää, hallinto ei ole itsetarkoitus. Em. ei ole millään tavoin kannanotto käynnissä olevaan seurakuntajakoa koskevaan selvitykseen. Se on vain muistutus meille jokaiselle siitä tärkeimmästä, kun pohdimme seurakunnan toiminnan järjestämistä. Se on muistutus siitä, mitä varten seurakunta ja maailman laajuinen Kristuksen kirkko ovat olemassa.

Hankasalmella 15. joulukuuta 2023

Mika Ilvesmäki

vt. kirkkoherra

Yleiskatsaus

1.1 Yleinen talouden kehitys

Kansantaloutta ovat viime vuosina haastaneet niin koronapandemia, Venäjän hyökkäyssota Ukrainaan, korkea inflaatio kuin koronnousukin. Talouden kokonaiskuva on tällä hetkellä kaksijakoinen. Myönteisesti talouden kehitykseen ovat vaikuttaneet energiainvestoinnit ja tuontienergian hintojen lasku viime talven kriisitasoista. Toisaalta Suomen pankin väliennusteen (15.8.2023) mukaan Suomi on taantumassa. Talouden elpymisen ennakoitaan kestävän pidempään kuin aiemmin on arvioitu. Kansainvälisen talouden kehitykseen liittyvät riskit ovat kasvaneet, mikä heijastuu myös Suomen talouteen.

Inflaatio

Inflaatio, kuluttajahintojen vuosimuutos oli 5,6 % elokuussa (tilastokeskus 14.9.2023) Inflaation voimistui merkittävästi jo pandemian loppupuolella, mikä selittää ainakin pandemian vaikutuksen tuotantoketjuihin, muuttunut kulutuskysyntä, talouden nopea toipuminen pandemiasta ja finanssipoliittinen elvytys. sota ja sen vaikutukset kiihdyttivät inflaatiota entisestään. Inflaatiota on saatu hieman hidastettua lukuisilla koron nostoilla, mutta inflaatio on edelleen kaukana tavoitetasosta.

Vuoden 2023 inflaatioksi valtionvarainministeriö ennusti kesäkuussa keskimäärin 5,9 % (VM 15.6.2023) ja Suomen pankki 4,5 % (20.6.2023) Tuoreimmassa pankkien ennusteissa inflaation ennustetaan olevan hieman korkeampi 6,5 % (OP, 29.8.2023) ja 6,2 % (Säästöpankkiryhmä 14.8.2023). Vuonna 2024 inflaation ennustetaan yleisesti hidastuvan ja asettuvan noin 2 – 2,5 %:n välille.

Bruttokansantuote

Kansantalouden tuotanto (BKT) kasvoi 1,6 % vuonna 2022. Vuosi 2022 oli hintojen nousun osalta poikkeava. Yhtä korkeaa tuotoksen ja väliuotekäytön hintojen nousua on nähty viimeksi 1980-luvun alussa. /Tilastokeskus 21.6.2023) Tilastokeskuksen (31.8.2023) mukaan BKT:n volyyymi kasvoi 2023 huhti-kesäkuussa 0,6 % edellisestä vuosineljänneksestä, mutta jäi työpäiväkorjattuna 0,4 % vuodentakaisesta alemmalle tasolle. Tuotanto kasvoi huhti-kesäkuussa 1 % edellisestä neljänneksestä ja 0,7 % vuodentakaisesta. Yksityiset investoinnit vähenivät 0,3 % ja julkisen sektorin investoinnit 3,3 %.

Suomen talouden ei ennusteta kasvavan vuonna 2023. Vuodelle 2024 VM ennusti kesäkuussa kuitenkin jo 1,5 % talouskasvua ja vuodelle 2025 hieman korkeampaa 1,9 % talouskasvua. (VM 15.6.2023). Suomen pankin arvio vuodelle 2024 oli kesäkuussa 0,9 %. Osuuspankin elokuinen ennuste ei ennusta

talouskasvua vuodelle 2024 ja Säästöpankkiryhmäkin arvio kasvun jäävän 0,6 prosenttiin.

Työllisyys ja ansiotason kehitys

Työllisyystilanne on vuoden aikana kehittynyt niin, että työllisyysasteen trendi oli heinäkuussa 74,2 prosenttia, mikä on 0,5 prosenttiyksikköä korkeampi kuin edellisen vuonna vastaavaan aikaan (TEM 22.8.2023)

Työttömien määrä on kuitenkin viime kuukausina hieman noussut ja työttömyydestä on tullut yhä selkeämmin rakenteellista. Myös lomautuksia on ollut varsinkin rakennusteollisuuden aloilla syksyn 2023 aikana enenevässä määrin.

Kokoaikaisten palkansaajien säännöllisen työajan nimellisansioiden kasvua kuvaava ansiotasoindeksi nousi Tilastokeskuksen ennakkotietojen mukaan vuoden 2023 huhti-kesäkuussa 4 % edellisen vuoden vastaavaan ajankohtaan verrattuna. Palkansaajien reaalin ansiotaso laski samalla ajanjaksolla 2,8 %, koska kuluttajahintojen nousu oli nopeampaa kuin ansiotason nousu. Reaalinen ansiotaso kääntyi kuitenkin lievään (0,4 %) nousuun vuoden 2023 toisella neljänneksellä. (Tilastokeskus 25.8.2023). Koko talouden kausitasoitettu palkkasumma nousi kesäkuussa 2,4 % edellisestä kuukaudesta. Työpäiväkorjattu palkkasumma kasvoi kaikilla päätoimialoilla vuoden 2022 kesäkuuhun verrattuna. Eniten kasvoi julkisen sektorin palkkasumma 17,1 % edellisvuoden kesäkuusta ja 9,7 % toukokuussa. Suuret sopimuskorotukset, kertaerät ja lomarahojen maksu tekivät kesäkuun palkkasumman kasvusta poikkeuksellisen.

1.2 Seurakuntatalouksien talouden kehitys

Seurakuntataloudet ovat keskenään hyvin erilaisissa taloudellisissa tilanteissa ja erot kasvavat edelleen. Koko kirkon tasolla seurakuntien kirkollisverotuotto kehittyi vuonna 2022 positiivisesti. Vuonna 2022 kirkollisveroa tilitettiin 929,4 milj. euroa (912,6 milj. euroa 2021) Tämän vuoden tammi – elokuussa verotuloja on kertynyt 10,6 % enemmän kuin edellisellä vuonna samaan aikaan. Hyvinvointialueiden rahoittamiseksi toteutettu verouudistus 1.1.2023 muutti verotulojen jakoa valtion ja kuntien kesken ja vaikutti myös kirkollisveroprosentteihin, joihin kohdistui suuremmalla osalla seurakunnista kirkollisveroprosentin alentamispaine. Verouudistuksen lopullinen vaikutus kirkollisveron tuottoon kuluvana vuonna tulee vaihtelemaan seurakunnittain merkittävästi. Koko kirkon tasolla verotulojen ennustetaan kuitenkin kasvavan noin 12 prosenttia (FCG:n verotuloennuste 31.8.2023). Verotulokehitystä arvioitaessa tulee kuitenkin huomioida, ettei ennuste ole inflaatiokorjattu.

Jäsenmäärän kehitys

Kirkon tilastopalvelussa (www.kirkontilastot.fi) on ennustettu jäsenmäärän kehityksestä koko kirkon tasolla ja myös seurakunnittain. Ennuste perustuu Tilastokeskuksen väestöennusteeseen ja toisaalta seurakuntien aikaisempaan jäsenkehitykseen.

Ennusteen mukaan koko kirkon tasolla jäsenmäärä vähenee vuodesta 2022 vuoteen 2030 välisenä aikana noin 10,4 % vanhenevan ikärakenteen ja kirkosta eroamisten vuoksi.

Valtionrahoitus

Laki valtion rahoituksesta evankelisluterilaiselle kirkolle eräisiin yhteiskunnallisiin tehtäviin tuli voimaan vuoden 2016 alussa, ja samalla luovuttiin seurakuntien yhteisövero-osuudesta. Lain mukaan seurakunnille lailla annettuja yhteiskunnallisia tehtäviä (hautausoimi, väestökirjanpito tehtävät sekä kulttuurihistoriallisesti arvokkaiden rakennusten ja irtaimiston ylläpito) korvataan valtion talousarviosta maksettavalla 124.133.000 euron suuruisella rahoituksella. Summaan tehdään indeksitarkistus vuosittain. Pääministeri Orpon hallitusohjelmassa on todettu, että valtionrahoitukseen evankelis-luterilaiselle kirkolle tulee 1 % -yksikön indeksijäädytys vuosille 2024 – 2027.

Valtionrahoitus maksetaan kirkon keskusrahastolle osissa kuukausittain ja rahoituksen edelleen tilittämisestä seurakuntatalouksille päättää kirkolliskokous marraskuussa. Kirkkohallituksen täysistunnon 17.10.2023 päätösehdotuksessa esitetään kirkolliskokoukselle, että rahoituksesta 7.881.100 euroa käytettäisiin seurakuntien kulttuurihistoriallisesti arvokkaiden rakennusten ja irtaimiston ylläpitoon siten, että seurakuntien rakenneavustuksiin kohdennetaan 7.571.100 euroa ja Basis -kiinteistörekisterin ylläpitoon ja kehittämiseen 260.000 euroa.

Kulttuurihistoriallisesti arvokkaiden rakennusten ylläpitoon osoitetusta määrärahasta jaetaan seurakunnille vuosittain avustuksia kirkollisten rakennusten hoitoon ja kulttuurihistoriallisesti arvokkaan kirkollisen esineistön konservointiin. Lisäksi kirkon keskusrahasto jakaa korjausavustusta. Avustusten jakoperusteita ollaan tarkentamassa vuodelle 2024 ja asiasta on julkaistu yleiskirje 18.10.2023.

Kirkon keskusrahastolla on velvollisuus raportoida opetus- ja kulttuuriministeriölle sen määräämät, laissa tarkoitettujen edellä mainittujen yhteiskunnallisten tehtävien kustannusten seurantaan varten tarvittavat tiedot. Kirkon keskusrahasto käyttää tietojen toimittamiseen seurakuntien talustilastoista johdettuja yhteenlaskettuja kustannustietoja. Seurakunnissa tulee tarkasti noudattaa kirkkohallituksen ohjetta kustannusten kohdentamisesta kirjanpidossa. Vuodesta 2023 lähtien kulttuuriperintökustannukset raportoidaan ns. laskennallisina kulttuuriperintökustannuksia hyödyntäen sekä tilinpäätöstietoja että Basis-järjestelmän tietoja. Raportoinnin oikeellisuuden varmistamiseksi seurakuntien tulee huolehtia, että Basikseen on tallennettu kaikki raportoinnissa tarvittavat tiedot.

Maksut kirkon keskushallinnolle

Kirkon keskusrahastomaksu, 6,5 %

Laskennallisen kirkollisveron perusteella määräytyvä Kirkon keskusrahaston perusmaksu on 6,5 %. Maksu on pysynyt samana vuodesta 2018 alkaen eikä siihen esitetä muutosta vuodelle 2024.

Eläkerahastomaksu, 5 %

Kirkollisveron perusteella määräytyvä eläkerahastomaksu on 5 %. Maksu on pysynyt samana vuodesta 2018 alkaen eikä siihen esitetä muutosta vuodelle 2024.

Verotuskustannukset

Seurakunnat maksavat lain Verohallinnosta (30 %) mukaisesti verotuskustannuksina 3,2 % verohallinnon toimintamenoista.

Palkkakulut

Kirkon 1.3.2023 voimaan tulleen KirVesTes on voimassa 28.2.2025 saakka. Palkkoihin on tehty 1.4.2023 alkaen 4,5 %:n korotus. Vuoden 2024 palkantarkistukset tulevat voimaan jo 1.2.2024 ja ovat 3 %.

Marraskuun 30.päivänä 2023 on tämän lisäksi tullut tieto syksyn 2023 työmarkkina osapuolten neuvotteluista. Palkkoja korotetaan jo aiemmin päätetyn korotuksen lisäksi 3 % 1.9.2024 alkaen. Tämän lisäksi tulee vielä paikallinen erä 0,5 % 1.10.2024 alkaen.

Palkkakulut kasvavat huomattavasti aikaisempiin vuosiin verrattuna.

Henkilösivukulut

Eläkemaksut

Marraskuun kirkolliskokous vahvistaa seurakuntien ensi vuoden palkkaperusteisen eläkemaksun, joka on ollut 28,7 % vuonna 2023. Lisäksi STM vahvistaa työntekijöiden eläkevakuutusmaksut myöhemmin tänä vuonna, mutta jos ne säilyvät ennallaan, niin työntekijöiden (alle 53 v ja 63 v täyttäneiden) eläkevakuutusmaksu on ensi vuonna 7,15 % ja 53 – 62 -vuotiaiden korotettu työeläkevakuutusmaksu on 8,65 % palkoista.

Muut henkilösivukulut

Vuoden 2024 työnantajan sairausvakuutusmaksu olisi ennakkotiedon mukaan 1,25 % (1,53 % vuonna 2023). Työllisyysrahaston hallintoneuvos on päättänyt esittää STM:lle, että työnantajan työttömyysvakuutusmaksu olisi palkkasummarajaan 2,3 milj. euroa asti vuodessa 0,27 % palkkasummasta. Muut työnantajamaksu ovat keskimäärin 0,7 %:n luokkaa. Lopulliset päätökset tehdään marraskuussa.

Rakennusten ylläpitokulut

Tilastokeskuksen mukaan (16.6.2023) kiinteistön ylläpidon kustannukset nousivat ensimmäisellä vuosineljänneksellä 11,5 % vuoteen 2022 verrattuna.

Muuta huomioon otettavaa

Kirkon jäsenmäärän ennustetaan laskevan vuodesta 2022 vuoteen 2027 saakka noin 6,7 %. (Kirkon tilastopalvelu). Pidemmän aikavälin ennusteessa jäsenmäärän arvioidaan laskevan noin 10 % vuoteen 2030 ja noin 21 % vuoteen 2040 mennessä. Jäsenmäärä laskisi noin 780 000 jäsenellä vuosina 2022 – 2040.

Huomionarvoista on , että verotulojen arvioidaan euromääräisesti kasvavan vuoteen 2030 mennessä koko kirkon tasolla noin 24 %, vaikka samana ajanjaksona jäsenmäärän laskuksi arvioidaan noin 10 %. Kirkollisveron kehitystä arvioitaessa oleellista onkin kirkollisveroa maksavien määrä ja verotettavan tulojen kehitys, ei niinkään jäsenmäärän muutos. Tulevina vuosina harveneva kirkollisveroa maksavien joukko ylläpitää kirkon toiminnan.

On tärkeää huomioida, ettei kirkollisveroennuste ole inflaatiokorjattu. Vaikka kirkollisverotuotot euromääräisesti nousisivatkin, ne eivät reaalisesti monenkaan seurakunnan kohdalla nouse korkean inflaation vuoksi. Seurakuntien toimintakulut ovat nousseet ja nousevat hintojen nousun ja palkkaratkaisujen myötä huomattavasti. Korjausvelkaa on monella seurakunnalla runsaasti.

Kaikki seurakunnat eivät myöskään ole taloudellisesti samanlaisessa asemassa. Seurakuntien eriytymiskehitys on ilmeistä. Monet pienet seurakunnat ovat jo nyt taloudellisesti tiukoilla ja niiden toimintamahdollisuudet ovat loppumassa. Tällöin tulee miettiä, minkälaista toimintaa tulevina vuosina on mahdollista niukkenevien resurssein järjestää ja mitä toimenpiteitä talouden tasapainottamiseksi voidaan tehdä. Taloudellisesti ja toiminnallisesti järkevä ratkaisu voi olla seurakuntaliitos, joka turvaa seurakunnallisen toiminnan alueella myös tulevaisuudessa.

Talouden on oltava tasapainossa kolmen vuoden suunnittelukauden tai perustellusta syystä tätä pidemmän, kuitenkin enintään viiden vuoden ajanjakson aikana. Talousarvion hyväksymisen yhteydessä on päätettävä toimenpiteistä, joilla taseen osoittama alijäämä katetaan ottaen huomioon myös talousarvion laatimisvuonna kertyväksi arvioitu yli- tai alijäämä.

1.3 Seurakunnan toiminnan ja talouden katsaus

Hankasalmen seurakunnan toiminta on monin tavoin vireää ja monipuolista, toimintaa kohdistuu eri ikäryhmille. Seurakunnan jäsenmäärä on laskenut tasaisesti kuten taulukosta 1. ilmenee. Oleellista on kuitenkin huomata, että jäseniä on runsaasti kaikissa ikäryhmissä – jäsenistä reilusti yli puolet on 50-vuotiaita ja sitä vanhempia.

Taulukko 1. Hankasalmen seurakunnan jäsenmäärän kehitys.

Ikäryhmä	0-9	10-19	20-29	30-39	40-49	50-59	60-69	70-79	80-89	90-	Yhteensä	
2019	366	443	246	323	325	518	650	547	330	77	3825	
2020	322	443	213	320	319	494	621	579	313	70	3694	
2021	304	433	175	302	325	457	623	556	339	65	3579	
2022	282	422	169	281	323	418	629	570	306	75	3475	
2023/10	231	427	165	273	328	406	621	572	307	87	3417	
Muutos	-135	-16	-81	-50	3	-112	-29	25	-23	10	-408	Muutos
%	-37	-4	-33	-15	1	-22	-4	5	-7	13	-11	%

Seurakunnassa on toisaalta tarve ikäihmisten parissa tehtävälle työlle ja samalla on tarve työikäisten sekä lasten ja nuorten parissa tapahtuvalle toiminnalle. Viime vuosina suurimmat jäsenmäärän alenemiset ovat tapahtuneet 0-9-vuotiaissa sekä 20-29-vuotiaissa. Kuitenkin on huomattava, että 0-19-vuotiaita oli lokakuussa 2023 yli 650 henkeä. Nuorimman ikäluokan nopean pienenemisen keskeinen syy on syntyvyyden alentuminen. Toisaalta tulevaisuutta ajatellen on hyvä myös huomioida se, että pitkällä aikavälillä 0-9-vuotiaiden ikäryhmään ei ole juuri kohdistunut muuttovoittoa eikä -tappiota. Tämä tieto auttaa pohdittaessa esim. tulevaisuuden rippikouluressseja.

Seurakunnan verotulopohja on toistaiseksi pysynyt hyvänä, vaikka jäsenmäärä on vähentynyt tasaisesti. Jäsenmäärän vähennys on kohdistunut selkeästi työikäisiin, joka osaltaan heikentää verotulopohjaa. Toiminnan suunnittelussa on hyvä jatkuvasti huomioida toimintaympäristön muutos ja pyrkiä reagoimaan muutokseen etukäteen. Ennakoinnilla pystytään myös helpottamaan talouden haasteita.

Jäsenmäärän vähenemisestä huolimatta Hankasalmen seurakuntaan muuttaa uusia jäseniä kuten taulukosta 2. ilmenee. Joka vuosi seurakuntaan muuttaa reilusti yli sata uutta jäsentä, voimakkainta muuttoliike on 20-29- ja 30-39-vuotiaiden keskuudessa. Näissä ikäluokissa kyseessä on usein lapsiperheen muutto Hankasalmelle, näissä ikäluokissa oleville myös syntyy eniten lapsia. Keskeinen kysymys on, miten muuttajat kotiutuvat seurakunnan jäseniksi – onko seurakunnalle merkitystä heidän tai heidän lastensa elämässä.

Taulukko 2. Muutot Hankasalmen seurakuntaan ja kirkosta eroaminen

		0-9	10-19	20-29	30-39	40-49	50-59	60-69	70-79	80-89	90-	Yhteensä
Muutot seurakuntaan	2018	13	10	46	14	8	12	12	0	0	0	115
	2019	19	14	45	27	14	8	14	9	0	0	150
	2020	16	16	34	22	12	12	14	0	0	0	126
	2021	16	23	27	13	13	11	15	0	0	0	118
	2022	6	15	30	20	12	9	8	6	0	0	106
		0-9	10-19	20-29	30-39	40-49	50-59	60-69	70-79	80-89	90-	
Kirkosta eronneet	2018	0	0	7	8	10	8	0	0	0	0	
	2019	0	0	8	10	12	0	0	0	0	0	
	2020	0	0	0	0	6	0	9	0	0	0	
	2021	0	6	12	7	0	7	0	0	0	0	
	2022	0	8	0	6	0	7	0	0	0	0	

Muuttajien ikäryhmiä tarkasteltaessa nousee keskeiseksi huomioksi taulukosta 2. myös se, että kirkosta eroamiset tapahtuvat ikäluokissa, joissa on eniten seurakuntaan muuttaneita. Asia kannattaa pitää mielessä seurakunnan toimintaa suunniteltaessa. Ts. joistain asioista luopuminen / eroaminen on helpointa silloin, kun asian kanssa ei olla tekemisissä tai yhteys asiaan tuntuu löyhältä. Tämä pätee myös suhteessa kirkon jäsenyyteen.

~~Vuodelle 2024 Hankasalmen seurakunta tekee hieman alijäämäisen talousarvion (- 12.702 €). Alijäämän suurimmat yksittäiset tekijät ovat kirkon kuntotutkimus (arvio 18.000 €) sekä palkkauskulut Status Premium ohjelmaan tietojen tallentaminen. Kuntotutkimukseen on arvioitu saatavan kirkkohallitukselta rakennusavustusta puolet, eli 9.000 €.~~

Valtion rahoitus

Valtion rahoitusta lakisääteisiin yhteiskunnallisiin tehtäviin Hankasalmen seurakunta saa tulevana vuonna 93.000 euroa.

Kriisiytyvän seurakunnan mittarit

Kriisiytyvän seurakunnan mittarien valossa Hankasalmen seurakunnan tilanne on kaksijakoinen.

Kriisiytyvän seurakunnan toiminnan ja hallinnon mittarit	Toimenpiteet tilanteen korjaamiseksi/arvio Talousarvio 2024
1. Seurakunnan yhteiskunnalliset tehtävät <ul style="list-style-type: none"> • Puutteet hautustoimen tai hautausmaan ylläpito-tehtävien hoidossa. • Epäkohdat kulttuurihistoriallisesti arvokkaiden rakennusten ja irtaimiston ylläpitotehtävien hoidossa. 	ei vakavia puutteita, mutta hautapaikka ym. hautaukseen liittyvät tiedot on syytä siirtää sähköiseen muotoon (tietoturva)

<ul style="list-style-type: none"> • Puutteellisuudet kirkonkirjojen ja väestötietojärjestelmään liittyvien tehtävien hoidossa. 	väestökirjanpito hoidetaan Kuopion aluekeskusrekisterissä
<p>2. Seurakunnan toimintaorganisaatio</p> <ul style="list-style-type: none"> • Perustehtävien (KL 4:1) mukaisen toiminnan ylläpidon ilmeiset puutteet ja laiminlyönnit • Seurakunnan jäsenmäärä on laskenut viimeisten viiden vuoden aikana 15 % ja on arviointihetkellä alle 2000 jäsentä • Jäykkä, lokeroitunut, eristäytynyt ja/tai uusiutumiskyvytön toimintakulttuuri 	Seurakunnan jäsenmäärä on laskenut 13 % viiden vuoden aikana.
<p>3. Seurakunnan henkilöstö</p> <ul style="list-style-type: none"> • Henkilöstön määrä • Henkilöstön työhyvinvoinnissa on toistuvia ongelmia • Ongelmat riittävän henkilöstön määrässä ja rekrytoinnissa työaloittain tarkasteltuna. 	<p>Henkilöstön määrä on 12, joista 2 osa-aikaista</p> <p>Lomien ja lyhyiden virkavapaiden ajalle ei palkata sijaisia (pois lukien kirkolliset toimitukset) joten työntekijän työmäärä kasvaa entisestään</p> <p>Lomia ei pystytä pitämään säädetyssä ajassa</p>

<p>1. Tilikauden tulos ilman kertaluonteisia eriä on negatiivinen kolmena peräkkäisenä vuotena taikka viimeisen tilikauden tulos on negatiivinen ilman kertaluonteisia eriä ja kirkollisveroprosentti on 2 tai korkeampi</p>	<ul style="list-style-type: none"> • vuoden 2024 talousarvio näyttää alijäämää 12.702 € ja vuoden 2022 alijäämä oli 26.176 €, kertaluonteisia eriä ei ollut
<p>2. Seurakunnan taseessa oleva edellisten tilikausien yli/alijäämä luku on talousarvion perusteella menossa alijäämäiseksi, eikä sen kattamista seuraavan kolmen vuoden aikana voida laskelmin osoittaa ilman kertaluontoisten erien tai metsänhoitosuunnitelman ylittävän myynnin toteuttamista.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • edellisten vuosien yli/alijäämään (206.396 €) ei näyttäisi olevan tulossa isoja muutoksia lähivuosina. Tosin ylijäämä olisi saatava kartutettua tulevien investointien kattamiseksi.
<p>3. Maksuvalmius on alle 90 päivää, tai maksuvalmius heikenee kolmena peräkkäisenä tilikautena</p>	<ul style="list-style-type: none"> • maksuvalmius on hyvä, 31.12.2022 262 pv

4. Henkilöstökulujen osuus toimintakuluista kasvaa kolmena peräkkäisenä vuonna.	<ul style="list-style-type: none"> • Henkilöstökulujen osuus toimintakuluista kasvaa kolmena peräkkäisenä vuonna
---	---

1.4 Arvio tulevasta kehityksestä

Yleiset ja paikalliset kehitysnäkymät

Hankasalmen seurakunnan jäsenmäärä oli 3579 (31.12.2022). Jäsenennusteen mukaan jäsenmäärä on noin 2800 vuonna 2030. Jäsenmäärän laskuun vaikuttaa voimakkaasti jäsenistön ikääntyminen ja alueen muuttotappio. Kirkkoon kuulumisaste Hankasalmella oli 75,5 % (31.12.2022).

	Jäsenet, henk.	Muutos vuodesta 2021, henk.	Muutos vuodesta 2021 %	Kirkkoon kuulumisuus, %
2022	3475	-104	-2,8	75,5
2023	3383	-196	-5,4	74,7
2024	3295	-284	-7,9	73,9
2025	3208	-371	-10,3	73
2026	3124	-455	-12,6	72,2
2027	3042	-537	-14,9	71,3
2028	2959	-614	-17,2	70,4
2029	2882	-697	-19,3	69,6
2030	2806	-773	-21,4	68,7

Verotuloarvio

Kirkkohallituksen FCG:ltä tilaaman verotuloennusteen mukaan vuonna 2024 verotuloja ennustetaan kertyvän 988.000 €. Verotulojen arvioidaan kasvavan hieman kaikkina talousarviovuosina. Veronalaisten ansioiden ja eläketulojen kasvu on pitänyt verotuoton toistaiseksi odotettua paremmalla tasolla ja 1.1.2023 voimaan tullut sote-verouudistuskin näyttäisi nyt talousarvion laadintahetkellä vaikuttavan vuoden 2023 verotulokertymään positiivisesti. Hankasalmen seurakuntaan kohdistui sote-verouudistuksessa 0,15 %:n kirkollisveron alentamispaive, mutta veroprosenttia ei muutettu.

Kirkkovaltuusto päätti vuoden 2024 kirkollisveroprosentiksi 1,95. Verotulokertymään vaikuttavat monet tekijät kuten talouden yleinen kehitys, työllisyystilanne, seurakunnan jäsenten ansio- ja eläketulojen määrä sekä seurakunnan tuloveroprosentti. Maailmantalouden tilanteeseen liittyy tällä hetkellä monia epävarmuustekijöitä, minkä vuoksi verotulojen ennustaminen on hyvin haastavaa.

Verotuloennuste tehdään varovaisuusperiaatetta noudattaen, joten vuoden 2024 talousarvioon verotuloja on arvioitu kertyvän 960.000 €

1.5 Seurakunnan painopistealueet vuonna 2024

Hankasalmen seurakunnan strategia, ovet auki

Hankasalmen seurakunnan tehtävänä on toteuttaa kirkon tehtävää Hankasalmella. Tämä merkitsee seurakunnan ja sen jäsenten elämässä yhteisönä Jumalan tahdon etsimistä ja lähimmäisten kohtaamista rakkauden kaksoiskäskyn mukaisesti. Seurakuntamme elää läheisessä ja kunnioittavassa vuorovaikutuksessa ympäristön ja luomakunnan kanssa.

Hankasalmen seurakunnan painopistealueet vuonna 2024

Hankasalmen seurakunnan koko taloussuunnitelmakauden 2024–2026 painopisteenä on kirkon tehtävän toteuttaminen entistä kestävämmällä tavalla. Kutsumme ihmisiä osallistumaan yhteisen tehtävän toteuttamiseen. Kokeilemme rohkeasti uusia toimintamuotoja. Voimavaroja kohdennetaan tarvittaessa uudelleen. Vanhat, hyväksi koetut asiat säilytetään, mutta ollaan samalla muuntautumiskykyisiä uusissa tilanteissa.

Hiilineutraali kirkko 2030-strategia ja ympäristöasiat

Kirkon tavoitteena on olla toiminnassaan hiilineutraali vuoteen 2030 mennessä. Kirkon seurakuntien tarpeisiin räätälöity ympäristöjärjestelmä Kirkon ympäristödiplomi on työkalu, jonka avulla toteutetaan kirkon energia- ja ilmastostrategian tavoitteita. Tavoitteena on, että Hankasalmen seurakunnalla on ympäristödiplomi vuoteen 2025 mennessä.

Seurakunnalla ei ole öljylämmiteisiä kiinteistöjä.

Arviot seurakunnan kiinteistöjen kehityksestä sekä kiinteistöjen tulevista investointitarpeista

Seurakunnan kiinteistöstrategia tulee päivittää. Siinä tulee tarkasti miettiä, mitä kiinteistöjä seurakunta tarvitsee toiminnassaan ja mitkä kiinteistöt eivät ole toiminnan kannalta välttämättömiä.

Kirkosta tehdään vuoden 2024 alkupuolella kuntokartoitus, jotta tiedetään sen tulevista investoinneista. Myös siunauskappelin ulkopuolen maalaukseen ja katon uusimiseen tai kunnostamiseen on syytä varautua.

Seurakunnassamme on käytössä Basis-järjestelmän rakennus- ja kiinteistörekisteri, jossa rakennusten, kiinteistöjen sekä arvoesineiden perustiedot ovat yhteisessä tietokannassa.

Seurakunnan toimintaan suunnitellut muutokset

Lapuan hiippakunnan tuomiokapituli teki aloitteen mahdollisista seurakunta- jaon muutoksista Jyväskylän ympäristössä. Hankasalmen seurakunta on mukana tässä selvityksessä 6:n muun seurakunnan kanssa. Selvitysmiehenä on ollut Sami Lahtiluoma ja hänen tulee antaa lausunto rakennemuutoksista vuoden 2024 tammikuun loppuun mennessä.

Riskien hallinta

Arvioitaessa seurakunnan toiminnan tulevaa kehitystä on tärkeää tunnistaa mahdolliset seurakunnan strategiset, toiminnalliset ja taloudelliset riskit.

Vuonna 2024 aikana parannetaan kiinteistöjen turvallisuutta päivittämällä kiinteistöjen pelastussuunnitelmat. Pelastussuunnitelmassa olisi hyvä huomioida myös kulttuurihistoriallisesti arvokas kirkollinen esineistö. Jotta tämä voidaan tehdä, olisi teetettävä esineinventointi museoalan ammattilaisella ja esineistön ja taiteen vakuutusarvot on tarkistettava oikealle tasolle.

1.6 Henkilöstö

Seurakunnassa työskenteli 12 henkilöä (31.10.2023). Vakituudessa palvelusuhteessa työskenteli 11 henkilöä, joista 10 on kokoaikaisia. Henkilöstön määrässä tapahtui yksi muutos vuonna 2023, koska yksi palveluntuottaja siirtyi seurakunnan henkilöstöön. Vakituista kirkkoherraa ei seurakunnalla ole, vaan virkaa on hoidettu virkaatekevänä kirkkoherrana 4 eri sijaisen voimin vuonna 2023 ja tämä tilanne jatkuu ainakin osittain vuonna 2024.

HENKILÖSTÖ TYÖALOITTAIN	2023
Seurakuntapapisto	2
Kirkkomuusikot	1
Diakoniatyöntekijät	1
Nuorisotyöntekijät	1
Varhaiskasvatuksen työntekijät	1
Hallinto- ja toimistotyöntekijät	2
Hautausmaatyöntekijät	1
Kiinteistö- ja kirkonpalvelustyöntekijät	3
YHTEENSÄ	12

Hankasalmen seurakunnassa ei ole laadittu erillistä henkilöstösuunnitelmaa, koska henkilöstön määrä on alle 20.

Hankasalmen seurakunnassa on laadittu työntekijöiden ammatillisen osaamisen kehittämiseksi koulutussuunnitelma henkilöstön ammatillisen osaamisen kehittämissopimuksen mukaisesti (Kirvestes liite 12)

Henkilöstön työterveyshuollosta on sopimus Työterveys Mehiläinen Oy:n kanssa. Sopimus on voimassa vuoden 2024 loppuun asti.

Henkilöstökulut

	tot 2022	ta 2023	ta 2024
Palkat ja palkkiot	- 466.215,89	- 472.250,00	- 544.200,00
- oikaisut	28.587,99		
Eläkekulut	- 95.333,24	- 99.087,00	- 113.915,00
- oikaisut	4.637,14		
Muut henk.sivukul.	- 11.543,78	- 15.537,00	- 13.715,00
- oikaisut	710,30		
Saadut korvaukset	4.009,30		
Yhteensä	- 535.148,28	- 586.874,00	- 671.830,00

Henkilöstökulujen suuri kasvu vuodesta 2022 johtuu siitä, että vuonna 2022 oli lähes 9 kuukautta, jolloin virka/työsuhteessa ei ollut työntekijää. Lisäksi yksi palveluntuottaja on siirtynyt palkalliseksi työntekijäksi ja tämän lisäksi isot palkankorotukset vuonna 2023 ja 2024 nostavat henkilöstökuluja huomattavasti.

Työntekijöiden hyvinvointiin on budjetoitu taloussuunnitteluvuosille 1800 euroa käytettäväksi virkistyspäiviin.

Laadukkaan seurakunnallisen toiminnan turvaaminen edellyttää toimenpiteitä henkilöstön hyvinvoinnin varmistamiseksi. Henkilöstön hyvinvointi on ollut koe- tuksella viime vuosien jatkuvissa muutostilanteissa. Työhyvinvointia pyritään parannetaan vaikuttamalla ennakoivasti työhyvinvointiin ja työnjakoon.

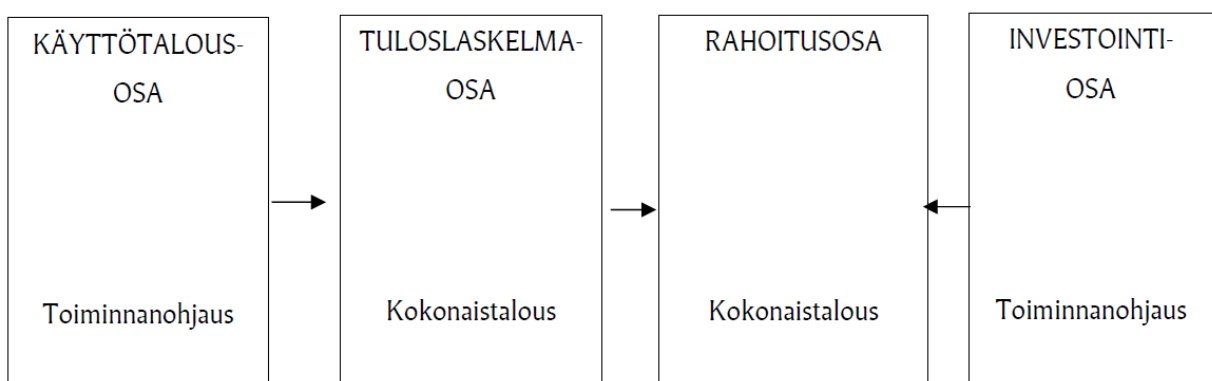
1.7 Talousarvion rakenne

Kirkkojärjestyksen mukaan jokaista varainhoitovuotta varten seurakunnalle on viimeistään edellisen vuoden joulukuussa hyväksyttävä talousarvio. Kirkkoneuvosto vastaa talousarvion ja toiminta- ja taloussuunnitelman laadinnasta. Kirkkovaltuusto hyväksyy talousarvion sekä vähintään kolmea vuotta koskevan toiminta- ja taloussuunnitelman. Talousarviossa ja toiminta- ja taloussuunnitelmassa hyväksytään seurakunnan toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet. Talousarvio ja toiminta- ja taloussuunnitelma on laadittava siten, että edellytykset seurakunnan tehtävien hoitamiseen turvataan.

Tulojen ja menojen on oltava tasapainossa kolmen vuoden suunnittelukauden tai perustellusta syystä tätä pidemmän, kuitenkin enintään viiden vuoden ajanjakson aikana. Talousarvion hyväksymisen yhteydessä on päätettävä toimenpiteistä, joilla taseen osoittama alijäämä katetaan ottaen huomioon myös talousarvion laatimisvuonna kertyväksi arvioitu yli- tai alijäämä. (KJ 6:2.3)

Talousarvio muodostuu käyttötalousosasta, tuloslaskelmaosasta, rahoitusosasta ja investointiosasta. Käyttötalous- ja investointiosat osoittavat, mihin seurakuntatalous kohdistaa käytettävissä olevat taloudelliset resurssinsa. Tuloslaskelma- ja rahoitusosat osoittavat, miten seurakuntatalouden taloudellinen tulos muodostuu ja miten seurakuntatalous toimintansa rahoittaa.

Käyttötalous muodostuu pääluokista, joita ovat hallinto, seurakunnallinen toiminta, hautaustoimi ja kiinteistötoimi. Pääluokat koostuvat tehtäväalueista, jotka puolestaan muodostuvat yhdestä tai useammasta tulosityksiköstä/kustannuspaikasta.

Kuva. Seurakuntatalouden talousarvion osat ja niiden liittyminen toisiinsa.

1.8 Talousarvion sitovuus

Talousarvion sitovuus merkitsee sitä, että määrärahaa ei saa käyttää muihin kuin kirkkovaltuuston hyväksymässä talousarviossa osoitettuihin tarkoituksiin eikä enempää kuin niihin on osoitettu (KJ 6:2).

Määräraha on kirkkovaltuuston talousarviossa tehtäväalueelle antama, euro-määrältään ja käyttötarkoitukseltaan rajattu valtuutus varojen käyttämiseen. Tuloarvio on kirkkovaltuuston talousarviossa tehtäväalueelle asettama tulotavoite. Talousarvioon merkitään määrärahat ja tuloarviot pääsääntöisesti bruttoluvuin vähentämättä tuloja menoista tai menoja tuloista. Määrärahat ja tuloarviot voivat kuitenkin olla sitovia bruttositovuuden sijasta myös nettona, jolloin esim. tehtäväalueen toimintatulojen ja -menojen erotus eli toimintakate on sitova.

Kirkkovaltuusto hyväksyy talousarvion käyttötalousosassa tehtäväaluekohtaiset sitovat toiminnalliset tavoitteet ja muut toiminnan tavoitteet sekä tavoitteiden edellyttämät määrärahat ja tuloarviot sillä tasolla, jolla talousarvio on sitova kirkkovaltuustoon nähden.

Hankasalmen seurakunnan talousarvion sitovuustasot

Sitovuustasoksi päätetään pääluokkien nettosumma. Tällöin määrärahat päätetään pääluokkatasojen kokonaissummina. Talousarvioon merkitty pääluokkatasojen loppusumma on pääluokkatasoa sitova kirkkoneuvostolle saakka. Pääluokkatasolla on valtuutus käyttää sille talousarviossa osoitettu määräraha. Pääluokka ei saa ylittää sille talousarviossa osoitettua määrärahaa. Jos määräraha osoittautuu riittämättömäksi, on talousarviota muutettava. Muutoksen yhteydessä on osoitettava, miten rahoitustarve katetaan.

II Käyttötalousosa

Käyttötalousosassa on esitetty Hankasalmen seurakunnan tehtäväaluekohtaiset sitovat toiminnalliset tavoitteet sekä tavoitteiden edellyttämät määrärahat ja tuloarviot pääluokkatasolla.

Käyttötalousosa ei sisällä sisäisiä eriä, laskennallisia eriä eikä vyörytyksiä.

Hallinto yhteensä:

1.1 Hallinto (pl 1)

	TP 2022	TA 2023	TA 2024	TS 2025	TS 2026
Toimintatuotot	9 235,19	8 600,00	8 600,00	8 600,00	11 200,00
Maksutuotot	-24,12				
Tuet ja avustukset	2 877,60	2 600,00	2 600,00	2 600,00	5 200,00
Muut toimintatuotot	6 381,71	6 000,00	6 000,00	6 000,00	6 000,00
Toimintakulut	-216 933,47	-199 203,00	-200 802,20	-200 811,00	-202 394,00
Henkilöstökulut	-98 456,89	-115 218,00	-117 222,00	-122 231,00	-123 814,00
Palkat ja palkkiot	-84 503,71	-93 850,00	-95 700,00	-99 800,00	-100 900,00
Henkilösivukulut	-17 962,48	-21 368,00	-21 522,00	-22 431,00	-22 914,00
Henkilökulujen oikaisuerät	4 009,30				
Palvelujen ostot	-59 858,38	-68 615,00	-64 530,00	-63 030,00	-63 030,00
Vuokrakulut	-3 403,06	-3 200,00	-3 500,00	-3 500,00	-3 500,00
Sisäiset vuokrakulut	-41 028,22				
Aineet ja tarvikkeet	-10 431,57	-6 550,00	-7 150,00	-7 150,00	-7 150,00
Ostot tilikauden aikana	-10 431,57	-6 550,00	-7 150,00	-7 150,00	-7 150,00
Muut toimintakulut	-3 755,35	-5 620,00	-8 400,00	-4 900,00	-4 900,00
TOIMINTAKATE	-207 698,28	-190 603,00	-192 202,00	-192 211,00	-191 194,00
Rahoitustuotot ja -kulut	-11,22				
Korkokulut	-11,22				
VUOSIKATE	-207 709,50	-190 603,00	-192 202,00	-192 211,00	-191 194,00
TILIKAUDEN TULOS	-207 709,50	-190 603,00	-192 202,00	-192 211,00	-191 194,00

Hallintoelimet (101)

Hallintoelimet vastaavat seurakunnan strategisesta johtamisesta ja ylimmästä päätöksenteosta. Seurakunnan päätösvaltaa käyttävät hallintoelimet ovat kirkkovaltuusto ja kirkkoneuvosto.

Keskeiset painopisteet suunnittelukaudella:

Luottamushenkilöt ovat perehtyneet hyvin kirkon toimintaympäristöön ja -kulttuuriin sekä päätöksentekoon seurakunnassa.

Sitovat toiminnalliset tavoitteet:

Sitova toiminnallinen tavoite	Mittari	Tavoitteen toteutuminen

1. Kaikki luottamushenkilöt osallistuvat luottamushenkilöpäiville.	Osallistujaluettelo	
--	---------------------	--

Taloushallinto, henkilöstöhallinto, työhyvinvointi, tilintarkastus, kirkkoherranvirasto ja muu yleishallinto (105)

Taloushallinnon tehtävä on Kirkon palvelukeskuksen tehtävajakotaulukon mukaisesti tuottaa talouspalvelut yhteistyössä Kirkon palvelukeskuksen kanssa. Taloushallinto kehittää taloussuunnittelua ja raportointia, jotta se pystyy tuottamaan reaaliaikaista tietoa talouden tilanteesta niin tehtäväaloille kuin luottamushenkilöillekin päätöksenteon tueksi. Taloushallinnon vastuulle kuuluu myös kiinteistöjen ja hautausmaiden hoito, työterveyspalvelut ja TYKY-päivät.

Yleishallinnon tehtävä on seurakunnan toimitusten aika-, paikka- ja työntekijävarausten hoitaminen, asiakaspalvelu, tiedottaminen ja toimistotehtävien hoitaminen. Tehtäväalueen kuluja ovat mm. yleiset kirkkoherran ja kirkkoherranviraston hallinnolliset menot, Katrina-varausohjelman käyttömenot, IT-tukipalveluiden maksuosuus

Keskeiset painopisteet suunnittelukaudella:

Taloushallinnossa käydään läpi ja päivitetään tehtäväjako Kipan kanssa. Tavoitteena on, että talouspäällikkö voisi jatkossa käyttää aiempaa enemmän työaikaansa taloussuunnitteluun ja kustannuslaskentaan.

Sitovat toiminnalliset tavoitteet:

Tavoite	Mittari	Toteutuminen
1. Basis-järjestelmän tiedot on ajan tasalla.	Seurakunnan koko kiinteistökanta on viety Basis-järjestelmään, tiedot ja niiden luokittelut on tarkastettu.	

2. Edistämme työhyvinvointia ja työsäjäksamista.	Järjestämme vähintään yhden tyky-päivän	
3. Sijaisuudet hoidetaan sisäisin järjestelyin (pl. yli 6 kk kestävät poissaolot).	Sijaisia ei ole palkattu hallinnon henkilöstön lyhytaikaisten poissaolon ajaksi.	
4. Työnjako Kipan kanssa on päivitetty.	Työnjaon tarkastelu on toteutettu.	

Kirkonkirjojenpito (107)

Seurakunta ostaa palvelut Kuopion aluekeskusrekisteriltä, joka huolehtii seurakunnan jäsenten väestökirjanpitoon liittyvistä tehtävistä.

1.2 Seurakunnallinen toiminta (pl 2)

Seurakunnallinen toiminta yhteensä:

	TP 2022	TA 2023	TA 2024	TS 2025	TS 2026
Toimintatuotot	60 486,03	74 929,00	139 577,00	137 427,00	137 427,00
Myyntituotot	1 276,81		6 800,00	6 800,00	6 800,00
Maksutuotot	34 706,94	33 000,00	29 600,00	29 600,00	29 600,00
Kolehdit, keräykset ja lahjoitus- varat	1 574,00	26 929,00	88 177,00	86 027,00	86 027,00
Tuet ja avustukset	928,28				
Muut toimintatuotot	22 000,00	15 000,00	15 000,00	15 000,00	15 000,00
Toimintakulut	-526 510,01	-584 182,00	-601 999,00	-615 304,00	-623 344,00
Henkilöstökulut	-327 342,76	-369 941,00	-395 135,00	-410 929,00	-418 939,00
Palkat ja palkkiot	-263 943,51	-298 700,00	-320 200,00	-333 100,00	-340 000,00
Henkilösivukulut	-63 399,25	-71 241,00	-74 935,00	-77 829,00	-78 939,00
Palvelujen ostot	-112 752,95	-108 584,00	-117 179,00	-114 740,00	-114 770,00
Vuokrakulut	-11 531,34	-11 400,00	-11 800,00	-11 800,00	-11 800,00
Aineet ja tarvikkeet	-35 360,89	-38 370,00	-37 050,00	-37 000,00	-37 000,00
Ostot tilikauden aikana	-35 360,89	-38 370,00	-37 050,00	-37 000,00	-37 000,00
Annetut avustukset	-39 080,05	-40 325,00	-40 575,00	-40 575,00	-40 575,00
Muut toimintakulut	-442,02	-15 562,00	-260,00	-260,00	-260,00
TOIMINTAKATE	-526 510,01	-509 253,00	-462 422,00	-477 877,00	-488 917,00
Rahoitustuotot ja -kulut		1 383,00			
Korkotuotot		1 383,00			
VUOSIKATE	-526 510,01	-507 870,00	-462 422,00	-477 877,00	-488 917,00
TILIKAUDEN TULOS	-526 510,01	-507 870,00	-462 422,00	-477 877,00	-488 917,00
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	-526 510,01	-507 870,00	-462 422,00	-477 877,00	-488 917,00

Jumalanpalveluselämä 201

Jumalanpalvelustyön tehtävänä on seurakunnan palveleminen Jumalan sanalla ja sakramenteilla.

Sitovat toiminnalliset tavoitteet:

Tavoite	Mittari	Toteutumisen
---------	---------	--------------

1. Jumalanpalvelukseen osallistuminen mahdollistetaan säännöllisesti myös niille, jotka ovat estyneet tulemasta paikalle.	Suoratoistot on toteutettu seurakunnan so- mekanavalla vähintään kahdesti kuukaudessa.	
2. Jokaisen jumalanpalveluksen toteutuksessa on työntekijöiden lisäksi mukana ainakin yksi seurakuntalainen.	Osallistumisten seuranta ja dokumentointi.	
3. Kaikki työmuodot osallistuvat jumalanpalveluksen valmisteluun vähintään kaksi kertaa vuodessa.	Osallistumisten seuranta ja dokumentointi.	

Hautaan siunaaminen (202)

Hautaan siunaaminen on seurakunnallista toimintaa eikä tehtäväalue näin ollen kuulu pääluokkaan hautaustoimi, jonne muut hautaamisesta aiheutuvat kulut ja tuotot kirjataan.

Hautaan siunaamisen kuluja ovat papin ja kanttorin palkat sivukuluineen siunaus- ja muistotilaisuuksiin osallistumisesta etukäteisvalmisteluineen

Sitovat toiminnalliset tavoitteet:

Tavoite	Mittari	Toteutuminen
1. Siunaustoimitukset järjestetään siten, että kanttori	Osallistuminen on toteutunut (kirjallinen dokumentointi).	

voi osallistua pyydättäessä muistotilaisuuteen.		
---	--	--

Muut kirkolliset toimitukset (203)

Muita kirkollisia toimituksia ovat kasteet, konfirmaatiot ja vihkimiset etukäteisvalmisteluineen.

Sitovat toiminnalliset tavoitteet:

Tavoite	Mittari	Toteutuminen
1. Toimituskeskusteluihin varataan aikaa vähintään tunti.	Toimituskeskusteluihin varatun ajan seuranta vuoden aikana.	

Muut seurakuntatilaisuudet (205)

Muihin seurakuntatilaisuuksiin luetaan seurakunnan muu julkinen toiminta, mikä ei ole jumalanpalvelustoimintaa, mm. evankeliointi, tempaukset, hartausketket, raamatunopetustilaisuudet, seurakunnat, alueelliset ja valtakunnalliset tilaisuudet sekä muut julkiset tilaisuudet.

Sitovat toiminnalliset tavoitteet:

Tavoite	Mittari	Toteutuminen
1. Luodaan toiminnan vuosikello käymällä nykyinen toiminta läpi ja miettimällä toimintaa suhteessa toimintaympäristöön.	Vuosikellon laatimisen toteutuminen.	

Aikuistyö (204)

Aikuistyön tehtävänä on järjestää säännöllistä ja sitoutumista edellyttävää pienryhmätoimintaa aikuisille. Aikuistyötä ovat mm. raamattu-, rukous-, teema- ja aikuiskasvatuspiirit ja aikuistyön puitteissa toteutetut retket, seurakuntamatkat, leirit, harrastekerhot, parisuhdekurssit sekä hiljaisuuden retriitit.

Sitovat toiminnalliset tavoitteet:

Tavoite	Mittari	Toteutuminen
1. Luodaan toiminnan vuosikello käymällä nykyinen toiminta läpi ja miettimällä toimintaa suhteessa toimintaympäristöön.	Vuosikellon laatimisen toteutuminen.	

Tiedotus ja viestintä (210)

Viestinnän tehtävä on vahvistaa Hankasalmen seurakunnan kristillistä, positiivista yhteisökuvaa. Tämä tapahtuu kehittämällä seurakunnan vuorovaikutteista viestintää eri kanavissa ja luomalla uusia viestintätapoja.

Keskeiset painopistealueet seurantakaudella:

- Tiedottamisen ja viestinnän tehostaminen sekä kehittämällä että etsimällä kustannustehokkaita viestintäkanavia.
- Sosiaalisen median käyttöön entisestään panostaminen ja some-viestinnän kehittäminen.
- Seurakunnan kotisivujen viestinnän kehittäminen ja uusien tarpeiden tunnistaminen.

Sitovat toiminnalliset tavoitteet:

Tavoite	Mittari	Toteutuminen

1. Ilmoitukset paikallislehdessä viikoittain	Toteutuuko viikoittainen ilmoittelu.	
2. Sosiaalisen median käytön lisääminen	Tilanne verrattuna edelliseen vuoteen.	

Musiikki (220)

Musiikin tehtäväalue vastaa seurakunnan musiikkitoiminnasta. Kanttori tekee yhteistyötä eri työalojen sekä muiden musiikillisten toimijoiden kanssa. Kanttori vastaa myös ulkopuolisten tahojen järjestämistä konserteista.

Sitovat toiminnalliset tavoitteet:

Tavoite	Mittari	Toteutuminen
1. Seurakuntalaiset, kuorot ja solistit osallistuvat jumalanpalvelusten suunnitteluun ja toteutukseen yhdessä työntekijöiden kanssa.	Kuinka monessa jumalanpalveluksessa tavoite on toteutunut?	

Varhaiskasvatus (231)

Varhaiskasvatuksen tehtäväalue sisältää aiemmat tehtäväalueet päiväkerho (231) ja perhetyön (232). Perhekerhotyötä ovat mm. avoimet perhekerhot.

Varhaiskasvatuksen tehtäväalueelle kirjataan alle kouluikäisiin kohdistuva toiminta ja sen tuotot ja kulut.

Varhaiskasvatus tukee lapsiperheitä heidän arjessaan ja tuo lapsia ja heidän perheitään seurakunnan yhteyteen ja kokemaan uskoa Jumalaan.

Varhaiskasvatuksen tavoitteena on edistää seurakunnan alueella olevien lasten ja heidän perheidensä yhteenkuuluvuutta, lisätä mahdollisuuksia vertais-tukeen ja sitä kautta vähentää yksinäisyyden kokemusta.

Keskeiset painopisteet suunnittelukaudella:

Tavoitteena on jatkaa päivä- ja perhekerhotoimintaa. Yhteistyö kunnan varhaiskasvatuksen kanssa on ollut antoisaa ja jatkamme edelleen vierailuja kunnan varhaiskasvatusyksiköissä. Yhteistyötä tehdään myös hyvinvointialueen kanssa, eli osallistutaan toimintaan perhekeskuksen vanhempain olohuoneella.

Sitovat toiminnalliset tavoitteet:

Tavoite	Mittari	Toteutuminen
1. Jatketaan päivä- ja perhekerhotoimintaa	osallistujamäärä	
2. Järjestämme 4-vuotis synttärit	osallistujamäärä	
3. Yhteinen kevätretki päivä- ja perhekerhon puitteissa	osallistujamäärä	
4. Vierailut kunnan varhaiskasvatuksen yksiköissä	käynti kerrat	

Perustelut haasteet/epävarmuustekijät/henkilöstöressurit/toimitilat:

Hankasalmen seurakunnassa varhaiskasvatuksen tiimi tuottaa kaikki tehtäväalueen palvelut. Kaikki kerhot toimivat kirkonkylän seurakuntatalolla ja tilat ovat tähän tarkoitukseen asianmukaiset.

Nuorisotyö (236)

Nuorisotyön tehtäväalueeseen sisältyy aiemmat tehtäväalueet varhaisnuorisotyö (233) ja nuorisotyö (236)

Nuorisotyötä on kaikki kouluikäisten lasten ja nuorten toiminta rippikoulua lukuun ottamatta.

Nuorisotyön avulla tuetaan nuorten hengellistä kasvua ja seurakuntayhteyden vahvistumista, mikä tapahtuu kohtaamisen, osallistamisen ja sitouttamisen keinoin nuorten erilaiset elämäntilanteet huomioiden.

Keskeiset painopisteet suunnittelukaudella:

Jatketaan isostoimintaa, jonka suosio on hyvä. Jatketaan kunnan nuorisotyön kanssa yhteistyötä.

Pyritään innostamaan 16 vuotta täyttäneitä osallistumaan nuorten vaikuttajaryhmä toimintaa.

Sitovat toiminnalliset tavoitteet:

Tavoite	Mittari	Toteutuminen
1. Tilaa pyhälle	Hartauselämä on osa jokaista toimintamuotoa nuorisotyössä. Kerrotaan kristittyinä elämisestä ja olemisesta ja opetellaan elämään yhdessä niin kuin opetetaan. Osallistutaan säännöllisesti jumalanpalvelusten toteuttamiseen.	
2. Nuoret mukaan toiminnan suunnitteluun ja toteutukseen	Pyritään saamaan jäseniä nuorten vaikuttajaryhmään, ryhmä osallistuu toiminnan suunnitteluun ja kehittämiseen, mahdollisuuksien mukaan myös kirkkoneuvoston työskentelyyn. Nuoret pääsevät vaikuttamaan eri tilaisuuksien ja toimintojen aikataulu-	

	tukseen ja toteutuksi- neen. Pikakyselyt, gallu- pit osaksi rutiineja.	
3. Turvaamme toi- mintaedellytykset resurssien suunni- telmallisella ja joustavalla käy- töllä	<p>Eri työalat tukevat ja antavat apua toisilleen viikkotoiminnassa ja tapahtumissa. Osallistumme koulunuorisotyöhön nuorisopalveluiden kanssa (ryhmäytyminen).</p> <p>Tulevat tapahtumat kalenteroidaan siten, että mahdollisimman monesta tilaisuudesta olisi hyötyä suurelle joukolle.</p> <p>Etsitään joustavia keinoja toimia Hankasalmelaisten lasten ja nuorten toimintaympäristössä, haetaan yhteistyömahdollisuuksia.</p>	
4. Viikkotoiminnan kehittäminen	<p>Alakouluikäisille harrastekerhoja 2 viikossa ja yläkoululaisten kerhot kouluajalla (Harrastamisen Suomen malli).</p> <p>Isosten säännöllinen toiminta noin 2 kertaa viikossa. Hieman pitempi päivä lauantaisin. Yritetään löytää mahdollisuudet osallistua nuorten seurakunnallisiin tapahtumiin.</p>	

Rippikoulu (235)

Rippikoulutyön perusta on kastekäskyssä. Järjestämme laadukkaita rippikouluja, joissa toteutetaan rippikoulujen opetussuunnitelmaa. On tärkeää, että nuoret viihtyvät ja saavat luontevan kontaktin seurakuntaan ja sen nuorisotyöhön. Isostoiminta syventää nuorten suhdetta seurakuntaan. Tavoitteena on turvallinen ja korkealaatuinen rippikoulutarjonta, joka tavoittaa seurakunnan alueella käytännössä koko ikäluokan ja rippikoululaisten kautta myös heidän vanhemmat.

Sitovat toiminnalliset tavoitteet:

Tavoite	Mittari	Toteutuminen
1. Tilaa pyhälle	Rippikoulujen monipuolinen jumalanpalveluselämä. Isostoiminnassa olevien nuorten linkittäminen myös seurakunnan jumalanpalveluelämään leirien hartauselämään.	
2. Mahdollisuuksia osallistumiselle	Nuorten vaikuttamismahdollisuuksien lisääminen rippikoulun eri vaiheissa. Rippikouluvaihtoehtojen monipuolinen tarjoaminen (leiri- ja päiväkoulut)	
3. Turvaamme toimintaedellytykset resurssien suunnitelmallisella ja joustavalla käytöllä	Kaikki työntekijät ovat jollakin tavoin toteuttamassa rippikoulua, mutta mahdollistetaan myös kausityöntekijöiden käyttö.	

Diakonia (241)

Diakonia on kirkon perustehtäviin kuuluvaa kristilliseen rakkauteen perustuvaa palvelua. Kirkkojärjestyksen mukaan kristilliseen rakkauteen perustuva apu tulee kohdentaa erityisesti niille, joiden hätä on suurin ja joita ei muilla tavoin auteta. Diakoniassa tuetaan yksilöä ottamaan vastuu omasta elämästä. Diakoniatyö henkistä, hengellistä, aineellista ja sosiaalista tukea, joka toteutuu kotikäynti- ja vastaanottotyö sekä ryhmä- ja leiritoiminnan kautta. Diakonin palveluiden tulee olla kaikkien saatavilla. Diakonia rohkaisee ja varustaa seurakuntalaisia lähimmäisvastuun kantamiseen lähellä ja kaukana. Vapaaehtoistyön kautta osallisuuden kokemus vahvistuu.

Diakoniatyön avustuksiin on varattu talousarviossa 15.000 €, mikä katetaan kokonaisuudessaan Maria Juhani Jaatisen testamenttivarjoista. Diakonin työajasta on arvioitu kuluvan puolet vanhus- ja vammaistyön parissa, joten diakonin palkkauskuluista puolet katetaan Helena Valkosen testamenttirahastosta.

Sitovat toiminnalliset tavoitteet:

Tavoite	Mittari	Toteutuminen
1. Ovet auki ulospäin.	Kotikäyntityö, vastaanottotyö. Taloudelliset avustukset	
2. Ovet auki yhteistyölle	Osallistuminen Polkuhankkeeseen, jossa luodaan konkreettiset suuntaviivat eri-ikäisten seurakuntalaisten kohtaamiseen	
3. Ovet auki seurakuntaan päin	Eri työalat tukevat ja antavat apua toisilleen	

Perheneuvonta (242)

Hankasalmen seurakunnalla on yhteistyösopimus Jyväskylän seurakunnan kanssa perheneuvonnasta. Toimintaa pyörittää Jyväskylän seurakunnan per-

heasian neuvottelukeskus ja se laskuttaa palvelusta sopimuseurakuntia. Perheneuvoja käy myös pitämässä tarvittaessa etävastaanottoa seurakunnan tiloissa.

Seurakunnan tehtävänä on tiedottaa kuntalaisia mahdollisuudesta käyttää Jyväskylän seurakunnan perheasian neuvottelukeskuksen palveluita.

Sairaalasielunhoito (243)

Hankasalmen seurakunnalla on yhteistyösopimus Jyväskylän seurakunnan kanssa. Jyväskylän seurakunta vastaa sairaalasielunhoidosta seurakuntien puolesta joiden kanssa sopimus on tehty ja laskuttaa palvelusta sopimuseurakuntia. Sairaalapastorien tehtäviin kuuluu mm. henkilökohtaiset keskustelut, rukoushetket, hartaudet, ehtoolliset ja vainajan siunaamiset.

Sielunhoito (255)

Sielunhoidon tehtävänä on sellaisten kohtaamisten järjestäminen, joilla on erityinen sielunhoidollinen luonne, mm. sururyhmätoiminta, kriisiryhmät, kahdenkeskiset luottamukselliset keskustelut.

Sitovat toiminnalliset tavoitteet:

Tavoite	Mittari	Toteutuminen
1. Varataan tarpeeksi aikaa sielunhoito keskusteluihin ja tunnustetaan se tärkeänä osana työtä.	Kokemus aikaraamin riittävydestä.	

Lähetys (260)

Kirkon ja seurakunnan tehtävänä on viedä evankeliumia eteenpäin ympäri maailmaa eli tehdä lähetystyötä.

Seurakunnalla on Lähetystyön palvelusopimus Suomen Lähetysseuran kanssa, sopimuksen arvo on 13.240 €/vuosi. Tämä katetaan verovaroista.

Sitovat toiminnalliset tavoitteet:

Tavoite	Mittari	Toteutuminen
1. Lähetyskasvatuk- sen kehittäminen	Toiminta yhdessä työ- alojen ja yhteiskumppa- nien kanssa, toiminnan määrä ja sisältö.	

Kansainvälinen diakonia ja muu kansainvälinen toiminta (270)

Ulkomaille kohdistuva ystävyysseurakuntatoimintaa. Ystävyysseurakuntamme on Häädemeesten seurakunta Virossa.

Keskeiset painopisteet suunnittelukaudella:

Yhteyden pitäminen Häädemeesten seurakuntaan ja avustaminen mm. myyjäistulojen kautta. Häädemeesten papin Tauno Tederin vierailu Hankasalmella.

Sitovat toiminnalliset tavoitteet:

Tavoite	Mittari	Toteutuminen
1. Vierailut puolin tai toisin	Toteutuneet vierailut.	

Muu seurakuntatyö (290)

Tälle työalalle kirjataan seurakunnan kirpputorin toiminta. Kirpputoritoimintaa pyöritetään vapaaehtoisvoimin. Toiminnasta vastaa lähetys sihteeri. Kirpputorin tuotto jaetaan kokonaisuudessaan eri lähetysjärjestöille.

Sitovat toiminnalliset tavoitteet:

Tavoite	Mittari	Toteutuminen
1. Rekrytoidaan uu- sia vapaaehtoisia	Rekrytoinnin onnistumi- nen	

1.3 Hautaustoimi (pl 4)

	TP 2022	TA 2023	TA 2024	TS 2025	TS 2026
Toimintatuotot	48 321,66	35 200,00	37 000,00	37 000,00	37 000,00
Korvaukset		2 200,00			
Myyntituotot	190,00				
Maksutuotot	39 770,00	28 000,00	32 500,00	32 500,00	32 500,00
Kolehdit, keräykset ja lahjoitusvarat	4,20				
Tuet ja avustukset	4 357,46				
Muut toimintatuotot	4 000,00	5 000,00	4 500,00	4 500,00	4 500,00
Toimintakulut	-98 495,57	-125 643,00	-145 511,00	-121 566,00	-123 175,00
Henkilöstökulut	-57 584,52	-80 703,00	-105 736,00	-90 891,00	-92 500,00
Palkat ja palkkiot	-46 644,56	-66 200,00	-85 600,00	-73 700,00	-75 200,00
Henkilösivukulut	-10 939,96	-14 503,00	-20 136,00	-17 191,00	-17 300,00
Palvelujen ostot	-20 047,91	-14 740,00	-19 990,00	-14 190,00	-14 190,00
Vuokratulut	-424,35	-400,00	-600,00	-600,00	-600,00
Aineet ja tarvikkeet	-19 723,02	-29 320,00	-18 400,00	-15 200,00	-15 200,00
Ostot tilikauden aikana	-19 723,02	-29 320,00	-18 400,00	-15 200,00	-15 200,00
Muut toimintakulut	-715,77	-480,00	-785,00	-685,00	-685,00
TOIMINTAKATE	-50 173,91	-90 443,00	-108 511,00	-84 566,00	-86 175,00
VUOSIKATE	-50 173,91	-90 443,00	-108 511,00	-84 566,00	-86 175,00
Poistot ja arvonalentumiset	-15 665,05	-14 512,25	-10 078,00	-10 079,00	-10 079,00
Suunnitelman mukaiset poistot	-15 665,05	-14 512,25	-10 078,00	-10 079,00	-10 079,00
TILIKAUDEN TULOS	-65 838,96	-104 955,25	-118 789,00	-94 645,00	-96 254,00
Poistoerojen lisäys (-) tai vähennys (+)	5 773,39	5 773,00	5 773,00	5 773,00	5 773,00
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	-60 065,57	-99 182,25	-112 816,00	-88 872,00	-90 481,00

Hautaustoimi on seurakunnalle annettu yhteiskunnallinen tehtävä, jonka hoitamiseksi se saa valtionrahoitusta valtiolta. Hautaustoimen kulut katetaan valtionrahoituksella ja hautauksesta perittävillä maksuilla (80/20).

Hautausmaahallinto (401)

Hautausmaan hallinnon työalalle sisältyy osa erikoisammattimiehen ja suntion palkkakuluista sekä mm. hautausmaan toimiston tietoliikennekulut.

Vuonna 2024 on tavoitteena siirtää tiedot mm. hautapaikoista ja vainajista sähköiseen järjestelmään.

Hautausmaakiinteistöt (403)

Hautausmaakiinteistöjä ovat konehalli, siunauskappeli, toimisto sekä ruumis-huone.

Hautausmaakiinteistöt ovat kohtuullisessa kunnossa, mutta lähivuosina siunauskappelin ulkomaalaus ja katon kunnostus ovat ajankohtaisia.

Varsinainen hautaus toimi (404)

Varsinaisella hautaus toimella tarkoitetaan hautaamiseen liittyviä palveluja, kuten vainajan säilyttäminen sekä siunaustilaisuuden järjestäminen, haudan kaivu, peittäminen ja peruskunnostus. Varsinaisen hautaus toimen kulua on myös se osuus suntion palkkakuluista sivukuluineen, joka hänen työajastaan kuluu hautausten järjestämiseen.

Perustelut haasteet/epävarmuustekijät/henkilöstöresurssit/toimitilat:

Hautaus toimen tehtävät eivät tulevaisuudessa vähene vaan lisääntyvät väestön ikääntyessä. Epävarmuustekijänä sijaisten saaminen. Toimitilat ovat asialliset muutoin, mutta siunauskappeliin lähivuosina remonttitarvetta.

Kiinteistötoimi (pl 5)

Kiinteistötoimi yhteensä:

	TP 2022	TA 2023	TA 2024	TS 2025	TS 2026
Toimintatuotot	101 833,02	163 820,00	118 720,00	99 720,00	99 720,00
Myyntituotot	15 121,07	16 000,00	15 700,00	15 700,00	15 700,00
Vuokratuotot	14 565,80	11 820,00	14 020,00	14 020,00	14 020,00
Metsätalouden tuotot	72 125,35	136 000,00	80 000,00	70 000,00	70 000,00
Tuet ja avustukset			9 000,00		
Muut toimintatuotot	20,80				
Toimintakulut	-257 242,45	-265 692,00	-284 367,0	-253 426,00	-254 541,00
Henkilöstökulut	-51 764,01	-57 012,00	-53 737,00	-56 096,00	-57 331,00
Palkat ja palkkiot	-42 536,12	-45 000,00	-42 700,00	-44 900,00	-45 900,00
Henkilösivukulut	-9 227,89	-12 012,00	-11 037,00	-11 196,00	-11 431,00
Palvelujen ostot	-71 714,58	-66 990,00	-94 970,00	-62 270,00	-62 270,00
Vuokrakulut	-12 704,74	-13 150,00	-13 800,00	-13 800,00	-13 800,00
Aineet ja tarvikkeet	-101 413,86	-108 530,00	-100 940,00	-100 340,00	-100 340,00
Ostot tilikauden aikana	-101 413,86	-108 530,00	-100 940,00	-100 340,00	-100 340,00
Muut toimintakulut	-19 645,26	-20 010,00	-20 920,00	-20 920,00	-20 800,00
TOIMINTAKATE	-143 778,85	-101 872,00	-165 647,0	-154 706,00	-154 821,00

VUOSIKATE	-143 778,85	-101 872,00	-165 647,0	-153 706,00	-154 821,00
Poistot ja arvonalentumiset	-130 698,67	-128 947,00	119 988,00	-118 624,00	-118 624,00
Suunnitelman mukaiset poistot	-130 698,67	-128 947,00	-119 988,00	-118 624,00	-118 624,00
TILIKAUDEN TULOS	-42 563,16	-230 819,00	-287 35,00	-273 430,00	-274 645,00
Poistoerojen lisäys (-) tai vähennys (+)	57 398,36	57 169,00	57 398,00	57 398,00	57 398,00
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	217 079,16	-173 650,00	-228 237,0	-214 932,00	-216 047,00

Kiinteistötoimi huolehtii seurakunnan kiinteän omaisuuden hoidosta mahdollisimman hyvin ja korjaustarpeisiin reagoiden.

Kiinteistötoimen tehtävänä on tukea seurakunnallista toimintaa ylläpitämällä ja korjaamalla seurakunnan omistamia rakennuksia ja muuta kiinteää omaisuutta.

Vuonna 2021 kirkkovaltuusto on tehnyt päätöksen luopua leirikeskus Hännilästä, Aseman seurakuntakodista, Niemisjärven seurakuntakodista ja virastokeskuksesta.

Aseman seurakuntakoti oli myynnissä vuonna 2022, yhtään tarjousta ei saatu ja osake on laitettu uudelleen myyntiin syksyllä 2023.

Kiinteistöhallinto (501)

Hankasalmen seurakunnassa ei ole erillistä kiinteistöhallintoa.

Kiinteistöt

Kirkko

Kirkkolain mukaan seurakunnalla tulee olla kirkko. Kirkon käytöstä on määräykset kirkkolainsäädännössä. Jumalanpalvelukset pidetään kirkossa päänsääntöisesti huhti – joulukuun aikana.

Kirkossa järjestetään myös kirkollisia toimituksia sekä seurakunnan toimintaan läheisesti liittyvää muuta toimintaa. Myös ulkopuolisten tahojen järjestämää toimintaa pidetään kirkossa, mm. konsertit.

Kirkon kuntokartoitus on aloitettu vuonna 2023, tarkoituksen on selvittää tulevien vuosin investointitarpeet.

Kirkko on suojeltu kirkkolain nojalla.

Kirkossa on sähkölämmitys.

Siunauskappeli

Siunauskappeli sijaitsee Lepolan hautausmaalla. Lähes kaikki siunaukset suoritetaan joko kappelissa tai haudalla. Vuonna 2023 kappeliin on asennettu sadevesijärjestelmä investointisuunnitelman mukaisesti.

Lähivuosina myös kappeliin tulee tehdä kuntokartoitus, lähinnä ulkomaalauksen ja katon kunnostamisen johdosta.

Siunauskappelissa on sähkölämmitys.

Kirkonkylän seurakuntatalo

Kirkonkylän seurakuntatalolla on monenlaista toimintaa:

- pääjumalanpalvelukset silloin, kun kirkko on suljettu
- päivä- ja perhekerhot sekä puuhamusiikkikerhot nuorten puuhapäivät, isostoiminta, kuorojen harjoitukset
- muistotilaisuuksia sekä muita ulkopuolisten tahojen järjestämää toimintaa
- käyttöaste on hyvä

Seurakuntatalon lämmitysmuoto on kaukolämpö.

Niemisjärven seurakuntakoti

Seurakunnalla ei ole juurikaan toimintaa Niemisjärvellä. Ulkopuoliset toimijat järjestävät muutamia tapahtumia. Yläkerrassa on asunto, joka on vuokrattuna. Kiinteistöstä on päätetty luopua, mutta asia ei ole edennyt erilaisten näkökantojen johdosta. Kiinteistöstä on päätetty luopua vuonna 2021, mutta asia ei ole edennyt erilaisten näkökantojen johdosta.

Kiinteistössä on sähkölämmitys.

Aseman seurakuntakoti

Aseman seurakuntakoti sijaitsee As Oy Hankasalmen Seurala nimisessä asunto-osakeyhtiössä, ja on kooltaan 197 m².

Aseman seurakuntakoti oli myynnissä vuonna 2022 ja edelleen syksystä 2023 alkaen. Kiinnostusta huoneistoon ei ole ollut.

Seurakunnalla ei ole juurikaan omaa toimintaa tiloissa, mutta joitakin ulkopuolisten järjestämiä tilaisuuksia on pidetty.

Taloyhtiössä on kaukolämpö.

Leirikeskus Hännilä

Leirikeskuksessa ei ole ollut toimintaa vuodesta 2021 alkaen. Leirikeskuksesta on päätetty luopua vuonna 2021, mutta asia ei ole edennyt erilaisten näkökantojen johdosta.

Virastokeskus

Virastokeskuksessa sijaitsee kirkkoherranvirasto, taloustoimisto, diakonin sekä pappien työhuoneet. Lisäksi siellä on mm. arkistotilat.

Kiinteistöstä on päätetty luopua, mutta ensin pitää löytää työntekijöille korvaavat työtilat.

Virastokeskuksessa on kaukolämpö.

Metsätalous

Seurakunnalla on metsätalousmaata noin 280 ha. Metsätaloussuunnitelma on voimassa vuosille 2018 – 2027, suunnitelmaa on noudatettu. Metsätalouden tulo kuluu lähes kokonaisuudessaan käyttötalousosaan eikä siitä jää käytettäväksi investointeihin juuri lainkaan.

Keittiötoimi

Keittiötoimi tuottaa palveluja mm. muistotilaisuuksiin.

Muuta

Maria ja Juhani Jaatisen testamenttirahasto

Seurakunnalla on Maria ja Juhani Jaatisen testamenttirahasto, jolla on omat säännöt. Sääntöjen mukaan rahaston varoista käytetään 15.000 € vuosittain

diakonia-avustuksiin. Rahastolla ei ole muuta omaisuutta kuin on pankkitilillä olevat varat.

Jaatisen rahasto	Edellinen TP 2022	Kuluvan vuoden TA 2023	TA 2024	TS1 2025	TS2 2026
Toimintatuotot					
Kolehdit, keräykset ja lahjoitusvarat		0,00	-15 030,00	-15 030,00	-15 030,00
Toimintatuotot (ulkoiset)		0,00	-15 030,00	-15 030,00	-15 030,00
Toimintakulut					
Palvelujen ostot			30,00	30,00	30,00
Annetut avustukset			15 000,00	15 000,00	15 000,00
Toimintakulut (ulkoiset)		0,00	15 030,00	15 030,00	15 030,00
Toimintakate 1 (ulkoinen)		0,00	0,00	0,00	0,00

Helena Valkosen testamenttirahasto

Seurakunta sai vuonna 2023 huomattavan testamentin. Testamentista perustettiin oma rahasto, Helena Valkosen testamenttirahasto ja sille laadittiin omat säännöt.

Testamentissa oli käyttötarkoitus, jonka mukaan lahjoitettua omaisuutta käytetään diakoniatyöhön, hankasalmelaisten vanhusten ja vammaisten hyväksi. Rahastosta on tarkoitus käyttää vuonna 2024 diakonin henkilöstökuluihin 25.947 €, sekä 30.000 € vanhuksille ja vammaisille palveluiden tuottamiseen, esim. virkistystoimintaa erilaisissa muodoissa.

Rahasto käsittää kaksi kiinteistöä, joissa on metsämaata n. 100 ha. Toisella kiinteistöllä on myös omakotitalo piharakennuksineen. Omakotitalo ja piharakennukset on tarkoitus laittaa myyntiin määräalalla vuonna 2024.

Sekä Jaatisen rahaston että Valkosen rahaston käyttötalousmenot ovat mukana seurakunnan talousarviossa, mutta tuloista ja menoista koostuva summa kirjataan erityiskatteisten rahastojen nettokulujen siirtona kirjanpitoon, joten rahaston vaikutus seurakunnan käyttötalousosaan on 0 €.

Toimintatuotot					
Kolehdit, keräykset ja lahjoitusvarat		-10 559,00	-72 677,00	-70 527,00	-70 527,00
Henkilöstökulut			25 947,00	25 947,00	25 947,00
Palkat ja palkkiot			21 000,00	21 000,00	21 000,00
Henkilösivukulut			4 947,00	4 947,00	4 947,00
Palvelujen ostot		7 660,00	40 320,00	38 170,00	38 170,00
Aineet ja tarvikkeet		3 720,00	6 150,00	6 150,00	6 150,00
Ostot tilikauden aikana		3 720,00	6 150,00	6 150,00	6 150,00
Muut toimintakulut		562,00	260,00	260,00	260,00
Toimintakulut (ulkoiset)		11 942,00	72 677,00	70 527,00	70 527,00
Toimintakate 1 (ulkoinen)		1 383,00	0,00	0,00	0,00

III Tuloslaskelmaosa

Tuloslaskelmaosasta nähdään koko seurakunnan tulos, joka sisältää sisäiset erät.

Tuloslaskelmaosa osoittaa seurakunnan tulorahoituksen riittävyyden toiminnan menoihin, korko- ja muihin rahoitusmenoihin, pitkävaikutteisten omaisuuserien hankintamenojen jaksottamisesta aiheutuviin poistoihin ja arvonalentumisiin.

Talousarvio on laadittu 15.298 euroa ylijäämäiseksi. Talousarvion 2024 toimintatulojen ja -menojen erotuksena muodostuva toimintakate on -928.782 € euroa. Vuoden 2022 tilinpäätökseen nähden toimintakate eli toiminnan nettomenot kasvavat 90.505 euroa.

Käyttötalousosa

	TP 2022	TA 2023	TA 2024	TS 2025	TS 2026
Toimintatuotot (ulkoiset)	219 875,90	262 849,00	303 897,00	282 747,00	285 347,00
Myyntituotot	16 587,88	16 000,00	22 500,00	22 500,00	22 500,00
Maksutuotot	74 452,82	56 500,00	62 100,00	62 100,00	62 100,00
Vuokratuotot	14 565,80	11 820,00	14 020,00	14 020,00	14 020,00
Metsätalouden tuotot	72 125,35	136 000,00	80 000,00	70 000,00	70 000,00
Kolehdit, keräykset ja lahjoitusvarat	1 578,20	11 929,00	88 177,00	86 027,00	86 027,00
Tuet ja avustukset	8 163,34	2 600,00	11 600,00	2 600,00	5 200,00
Muut toimintatuotot	32 402,51	28 000,00	25 500,00	25 500,00	25 500,00
Toimintakulut (ulkoiset)	-1 058 153,28	-1 158 120,00	-1 232 679,00	-1 191 107,00	-1 203 454,00
Henkilöstökulut	-535 148,18	-622 874,00	-671 830,00	-680 147,00	-692 584,00
Palkat ja palkkiot	-437 627,90	-503 750,00	-544 200,00	-551 500,00	-562 000,00
Henkilösivukulut	-101 529,58	-119 124,00	-127 630,00	-128 647,00	-130 584,00
Henkilökulujen oikaisuerät	4 009,30				
Palvelujen ostot	-264 373,82	-263 629,00	-296 669,00	-254 230,00	-254 260,00
Vuokrakulut	-28 063,49	-28 150,00	-29 700,00	-29 700,00	-29 700,00
Aineet ja tarvikkeet	-166 929,34	-179 770,00	-163 540,00	-159 690,00	-159 690,00
Ostot tilikauden aikana	-166 929,34	-179 770,00	-163 540,00	-159 690,00	-159 690,00
Annetut avustukset	-39 080,05	-40 325,00	-40 575,00	-40 575,00	-40 575,00
Muut toimintakulut	-24 558,40	-23 372,00	-30 365,00	-26 765,00	-26 645,00
Toimintakate 1	-838 277,38	-895 271,00	-928 782,00	-908 360,00	-918 107,00
Poistot ja arvonalentumiset	-146 363,72	-143 459,25	-130 066,00	-128 703,00	-128 703,00
Suunnitelman mukaiset poistot	-146 363,72	-143 459,25	-130 066,00	-128 703,00	-128 703,00
Työälakate ulkoiset	-984 641,10	-1 038 730,25	-1 058 848,00	-1 037 063,00	-1 046 810,00

Virallinen tuloslaskelma

Koko seurakuntatalous, tuloslaskelmaosa

	TP 2022	TA 2023	TA 2024	TS 2025	TS 2026
Toimintatuotot	219 875,90	262 849,00	303 897,00	282 747,00	285 347,00
Myyntituotot	16 587,88	16 000,00	22 500,00	22 500,00	22 500,00
Maksutuotot	74 452,82	56 500,00	62 100,00	62 100,00	62 100,00
Vuokratuotot	14 565,80	11 820,00	14 020,00	14 020,00	14 020,00
Metsätalouden tuotot	72 125,35	136 000,00	80 000,00	70 000,00	70 000,00
Kolehdit, keräykset ja lahjoitusvarat	1 578,20	11 929,00	88 177,00	86 027,00	86 027,00
Tuet ja avustukset	8 163,34	2 600,00	11 600,00	2 600,00	5 200,00
Muut toimintatuotot	32 402,51	28 000,00	25 500,00	25 500,00	25 500,00
Toimintakulut	-1 058 153,28	-1 158 120,00	-1 232 679,00	-1 191 107,00	-1 203 454,00
Henkilöstökulut	-535 148,18	-622 874,00	-671 830,00	-680 147,00	-692 584,00
Palkat ja palkkiot	-437 627,90	-503 750,00	-544 200,00	-551 500,00	-562 000,00
Henkilösivukulut	-101 529,58	-119 124,00	-127 630,00	-128 647,00	-130 584,00
Henkilökulujen oikaisuerät	4 009,30				
Palvelujen ostot	-264 373,82	-263 629,00	-296 669,00	-254 230,00	-254 260,00
Vuokrakulut	-28 063,49	-28 150,00	-29 700,00	-29 700,00	-29 700,00
Aineet ja tarvikkeet	-166 929,34	-179 770,00	-163 540,00	-159 690,00	-159 690,00
Ostot tilikauden aikana	-166 929,34	-179 770,00	-163 540,00	-159 690,00	-159 690,00
Annetut avustukset	-39 080,05	-40 325,00	-40 575,00	-40 575,00	-40 575,00
Muut toimintakulut	-24 558,40	-23 372,00	-30 365,00	-26 765,00	-26 645,00
TOIMINTAKATE	-838 277,38	-895 271,00	-928 782,00	-908 360,00	-918 107,00
Kirkollisverotulot	865 855,48	960 000,00	988 000,00	988 000,00	988 000,00
Valtionrahoitus	94 644,00	94 000,00	93 000,00	92 500,00	92 000,00
Verotuskulut	-12 225,35	-11 960,00	-13 000,00	-13 000,00	-13 000,00
Kirkon rahastomaksut	-69 835,02	-70 500,00	-72 155,00	-73 000,00	-74 000,00
Toiminta-avustukset	13 680,00				
Rahoitustuotot ja -kulut	3 173,98	8 943,00	15 130,00	15 130,00	15 130,00
Korkotuotot	3 095,00	8 883,00	15 000,00	15 000,00	15 000,00
Muut rahoitustuotot	90,20	60,00	130,00	130,00	130,00
Korkokulut	-11,22				
VUOSIKATE	57 015,71	85 212,00	82 193,00	101 270,00	90 023,00
Poistot ja arvonalentumiset	-146 363,72	-143 459,25	-130 066,00	-128 703,00	-128 703,00
Suunnitelman mukaiset poistot	-146 363,72	-143 459,25	-130 066,00	-128 703,00	-128 703,00
Erilliskirjanpituona hoidetut rahastot	0,00				
Tuotot	54 211,45				
Kulut	-54 376,77				
Siirrot rahastosta/rahastoon	165,32				
TILIKAUDEN TULOS	-89 348,01	-58 247,25	-47 873,00	-27 433,00	-38 680,00
Poistoerojen lisäys (-) tai vähennys (+)	63 171,75	62 942,00	63 171,00	63 171,00	63 171,00
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	-26 176,26	4 694,75	15 298,00	35 738,00	24 491,00

IV Investointiosa

Investointiosa sisältää määrärahat ja tuloarviot taseen pysyviin vastaaviin aktivoitaville seurakuntatalouden investointihankkeille tai hankeryhmille. Investointiosa sisältää myös määrärahat pysyviin vastaaviin aktivoitavien aineettomien ja aineellisten hyödykkeiden hankintamenoihin sekä seurakunnan toiminnan mahdollistamiseksi hankittavien sijoitusten hankintamenoihin.

Vuodelle 2024 ei ole suunniteltuja investointeja.

V Rahoitusosa

Talousarvion rahoitusosa osoittaa, miten suunniteltu toiminta vaikuttaa seurakuntatalouden rahavaroihin ja erityisesti maksuvalmiuteen. Varsinaisen toiminnan ja investointien rahavirta kertoo miten vuosikate ja muu tulorahoitus riittää investointimenojen kattamiseen.

	Tilinpäätös 2022	Kuluvan vuoden TA 2023	TA 2024	TS 2025	TS 2026
	EUR	EUR	EUR	EUR	EUR
Tulorahoitus	-57 016	-85 212	-82 193	-101 270	-90 023
Vuosikate	-57 016	-85 212	-82 193	-101 270	-90 023
Satunnaiset erät					
Investoinnit	0	50 000			
Investointimenot	0	25 000			
Pysyvien vastaavien myyntitulot					
Rahoitusosuudet investointimenoihin		25 000			
Varsinaisen toiminnan ja investointien nettorahavirta	-57 016	-35 212	-82 193	-101 270	-90 023
Antolainauksen muutokset					
Lainakannan muutokset					
Muut maksuvalmiuden muutokset	45 125				
Toimeksiantojen varojen muutokset	-16 096				
Toimeksiantojen pääomien muutokset	21 701				
Vaihto-omaisuuden muutos					
Pitkäaikaisten saamisten muutos					
Lyhytaikaisten saamisten muutos	6 406				

Korottomien pitkäaikaisten vieraan pääoman muutokset					
Korottomien lyhytaikaisten vieraan pääoman muutokset	33 114				
Muut muutokset					
Rahoitustoiminnan nettorahavirta	45 125				
Rahavarojen muutos	-11 891	-35 212	-82 193	-101 270	-90 023
Rahavarojen muutos (tase)	-11 891				
Osakkeiden ja osuuksien muutos	-1 253				
Muiden arvopaperien muutos					
Rahojen ja pankkisaamisten muutos	-10 638				

VI Hautainhoitorahasto

Seurakunta hoitaa hautainhoitorahaston (oma segmentti) kautta sopimuksen tehneiden asiakkaiden puolesta omaisten hautoja. Sopimuksia tehdään 5 vuodelle, tai vuosi kerrallaan. 5-vuoden sopimukset tehdään kirjallisina ja yhden vuoden sopimus on ns. tarjouslasku ja laskun maksettua hauta otetaan hoitoon. Hautojen hoitokausi on touko – syyskuu, säästä riippuen. Kesäkukkien istutus alkaa kesäkuun 10.n päivän tienoilla.

Rahaston kautta palkataan touko – syyskuun ajaksi 4 – 5 henkilöä, eri mittaisiksi ajoiksi.

Hoidettavia hautoja on noin 550 ja kesäkukkiä istutetaan noin 1400 kpl.

Hautainhoitorahasto tuloslaskelma

	Edellinen TP 2022	Kuluvan vuoden TA 2023	TA 2024	TS1 2025	TS2 2026
Toimintatuotot	-54 211,45	-57 000,00	-54 000,00	-54 000,00	-54 000,00
Maksutuotot	-52 074,05	-57 000,00	-54 000,00	-54 000,00	-54 000,00
Tuet ja avustukset	-2 137,40				
Toimintakulut	54 376,77	57 995,00	56 220,00	54 220,00	54 220,00
Henkilöstökulut	37 272,60	40 395,00	34 620,00	34 620,00	34 620,00
Palkat ja palkkiot	30 788,72	32 500,00	28 000,00	28 000,00	28 000,00
Henkilösivukulut	6 483,88	7 895,00	6 620,00	6 620,00	6 620,00
Palvelujen ostot	7 012,32	7 050,00	7 300,00	7 300,00	7 300,00
Vuokratulut	4 000,00	4 500,00	4 500,00	4 500,00	4 500,00
Aineet ja tarvikkeet	6 091,85	6 050,00	9 800,00	7 800,00	7 800,00

Ostot tilikauden aikana	6 091,85	6 050,00	9 800,00	7 800,00	7 800,00
TOIMINTAKATE	165,32	995,00	2 220,00	220,00	220,00
VUOSIKATE	165,32	995,00	2 220,00	220,00	220,00
TILIKAUDEN TULOS	165,32	995,00	2 220,00	220,00	220,00
Tilikauden alijäämä	165,32	995,00	2 220,00	220,00	220,00

Rahoituslaskelma hautainhoitorahasto

	Tilinpäätös 2022	Kuluvan vuoden TA 2023	TA 2024	TS 2025	TS 2026
	EUR	EUR	EUR	EUR	EUR
Tulorahoitus	165	995	2 220	220	220
Vuosikate	165	995	2 220	220	220
Satunnaiset erät					
Investoinnit					
Rahoitusosuudet investointimenoihin					
Varsinaisen toiminnan ja investointien nettorahavirta	165	995	2 220	220	220
Antolainauksen muutokset					
Lainakannan muutokset					
Muut maksuvalmiuden muutokset	2 157				
Toimeksiantojen varojen muutokset					
Toimeksiantojen pääomien muutokset					
Vaihto-omaisuuden muutos					
Pitkäaikaisten saamisten muutos					
Lyhytaikaisten saamisten muutos	1 388				
Korottomien pitkäaikaisten vieraan pääoman muutokset	3 087				
Korottomien lyhytaikaisten vieraan pääoman muutokset	-2 318				
Muut muutokset					
Rahoitustoiminnan nettorahavirta	2 157				
Rahavarojen muutos	2 322	995	2 220	220	220
Rahavarojen muutos (tase)	2 322				
Osakkeiden ja osuuksien muutos					
Muiden arvopaperien muutos					
Rahojen ja pankkisaamisten muutos	2 322				